Länsstyrelsen
Värmland

Riksintresse för kulturmiljövården: Ransäter

Områdesnamn: Munkfors

Områdesnummer: K 28

Kommun: Munkfors

Socken: Ransäter

Sammanfattning

Innehåll

By, kyrka, bruksherrgårdar, litterär tradition. 1700- och 1800-tal.

Urvalsmotiv

Vetenskapligt/pedagogiskt. Bebyggelsemiljön vid Ransäter representerar ett gammalt sockencentra med inslag av kyrka, herrgårdsbebyggelse och jordbruksgårdar. Geijersgården och Klockaregården har bevarats som minnesgårdar över E G Geijer respektive Tage Erlander.

Beskrivning

Ransäter representerar det för länet kännetecknande sockencentrat vars bebyggelseutveckling återgår på en gynnsam samverkan mellan järnbruksrörelse och de areella näringarna. Från brukstiden härrör Geijersgården och Uddersruds herrgård (nuvarande Geijersskolan). Geijersgården är numera minnesgård över E G Geijer, U Troili och F A Dahlgren som alla bott på bruksherrgården. Nordväst om sockencentra ligger Ransbergs bruksgård. Mittemot kyrkan ligger Klockaregården, Tage Erlanders födelsehem, som nu visas som minnesgård över folkrörelserna och Erlander. I området ingår även välbevarad jordbruksbebyggelse i traditionellt utförande. Ett stycke norr om kyrkan ligger Ransäters hembygdsgård med ett stort antal enskilda museibyggnader.

Kulturhistoriskt värde

Bebyggelsemiljön vid Ransäter har sitt ursprung i 1600-talets bruksrörelse och jordbruksutveckling. Förutom kyrkbybebyggelsen märks bruksherrgårdarna Geijersgården, Uddersrud och Ransberg. Geijersgården och Klockaregården rymmer en rik personhistoria och står öppna för allmänheten som minnesgårdar över Erik Gustaf Geijer med flera och Tage Erlander.

Hot

Ej specificerat.

Skydd

- Geijersgården utgör byggnadsminne enligt Kulturminneslagen (KML).
- Kyrkan och begravningsplatsen utgör kyrkliga kulturminnen enligt KML.
- Området omfattas av områdesbestämmelser.

Avsikter och åtgärder

Nybebyggelse och förändringar av befintliga byggnader prövas restriktivt. Omföring av jordbruksmark eller annan väsentlig förändring av markanvändningen prövas restriktivt.

Riksantikvarieämbetets värdetext (1996)

Motivering

Odlingslandskap med bruksherrgårdar förknippade med Erik Gustav Geijer.

Uttryck för riksintresset

Geijersgården och Geijersskolan. Klockaregården vid kyrkan har bevarats som minnesgård över Tage Erlander.

Övrigt

Riksintresset Ransäter ingår i kulturmiljön Ransäter (221) enligt kulturmiljöprogrammet för Värmlands län.

Referenser

- Kulturminnesvårdens riksintressen i Värmlands län, Länsstyrelsen 1980.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-05: Huvuddelen av informationen hämtad från 1988 års beskrivning av riksintressen i Värmlands län.
- 2007-12-10: Beskrivningen av områdets skydd ändrad till aktuella förhållanden och gällande lagstiftning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.